

ส่วนที่ ๔

แนวทางการติดตามและประเมินผล

๔.๑ กรอบและแนวทางในการติดตามและประเมินผล

กรอบและแนวทางในการติดตามและประเมินผล สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๒๙ กำหนดให้ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดแนวทางวิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา และดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา เมื่อดำเนินการเสร็จแล้วให้รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งภายใน เดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นการติดตามและประเมินผลความสอดคล้อง และความสำเร็จของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการตามแผนการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาที่สอดคล้องกับพันธกิจซึ่งสามารถนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดหรือไม่ และโครงการพัฒนานั้นประสบความสำเร็จตามกรอบการประเมินผลในระดับใด

การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นร่วมประชุมเพื่อกำหนดกรอบแนวทาง และวิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปีและประเมินผลโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนาสามปี ดังนี้

๑.๑ การกำหนดกรอบ แนวทาง และวิธีการ ในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา อาจกำหนดแนวทางในการติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี ดังนี้

- (๑) ความสอดคล้อง (Relevance) ของยุทธศาสตร์ แผน และกลยุทธ์ที่กำหนด
- (๒) ความเพียงพอ (Adequacy) ของทรัพยากรเพื่อการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงาน
- (๓) ความก้าวหน้า (Progress) กิจกรรมที่กำหนดไว้ตามแผน โดยมีการติดตามผล (Monitoring)
- (๔) ประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นการศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกับทรัพยากรที่ใช้

โดยมีการประเมินประสิทธิภาพ (Efficiency Evaluation)

- (๕) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) เป็นการศึกษาถึงผลที่ได้รับ (Effect)

(๖) ผลลัพธ์และผลผลิต (Outcome and Output) เป็นการประเมินผลประโยชน์ที่เกิดจากการทำกิจกรรมที่มีต่อกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับบริการ และการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม

(๗) การประเมินผลกระทบ เป็นการศึกษาผลที่ได้รับรวมยอด (Overall Effect) คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น อาจนำแนวทางทั้งหมดที่กำหนดมาใช้หรืออาจเลือกใช้ในบางแนวทางในการติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปีก็ได้ โดยอย่างน้อยต้องสามารถประเมินความสอดคล้องและสามารถวัดความสำเร็จหรือความก้าวหน้าของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปีได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นจะพิจารณา

๑.๒ การกำหนดกรอบ แนวทาง และวิธีการ ในการติดตามและประเมินผลโครงการ ตามแผนพัฒนาสามปี อาจกำหนดแนวทาง ดังนี้

(๑) การประเมินผลกระบวนการ (Process Evaluation) หรือ การประเมินประสิทธิภาพ (Effectiveness Evaluation)

(๒) การประเมินผลโครงการ (Project Evaluation) หรือ การประเมินประสิทธิภาพ (Effectiveness Evaluation)

(๓) การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation)

ขั้นตอนที่ ๒ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี ตามกรอบแนวทางและวิธีการที่กำหนด โดยสามารถติดตามและประเมินผลได้ตลอดระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ ๓ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ดำเนินการติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนาสามปี ตามกรอบแนวทางและวิธีการที่กำหนด โดยสามารถติดตามและประเมินผล ได้ตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการพัฒนาตามแผนการดำเนินงานจนถึงสิ้นสุดโครงการ

ขั้นตอนที่ ๔ รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี และผลการติดตามและประเมินโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนาสามปีต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด พร้อมประกาศผลการติดตามและประเมินผลให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ขั้นตอนที่ ๕ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น อาจให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะในรายงานการติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปี และโครงการพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัดได้

๕.๑ กำหนดแนวทางการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

การติดตามและประเมินผลมีความจำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น ทั้งในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล และอาจรวมถึงอำเภอและจังหวัดด้วย เพราะว่าหมู่บ้าน/ชุมชน/ตำบล/องค์กร/หน่วยงานต่าง ๆ ล้วนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันกับสิ่งแวดล้อมภายใต้สังคมที่เป็นทั้งระบบเปิดมากกว่าระบบปิดในปัจจุบัน

๕.๑.๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เป็นการตรวจสอบ ประเมิน และกรองปัจจัย หรือข้อมูลจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อท้องถิ่น เช่น สภาพเศรษฐกิจ เทคโนโลยี การเมือง กฎหมาย สังคม การวิเคราะห์สภาพภายนอกนี้ เป็นการระบุถึงโอกาสและอุปสรรคที่จะต้องดำเนินการและ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

๕.๑.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน เป็นการตรวจสอบ ประเมิน และกรองปัจจัยหรือ ข้อมูลจากสภาพภายในท้องถิ่น ปัจจัยใดเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะแสวงหา โอกาสการพัฒนาและหลีกเลี่ยงอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ซึ่งการติดตามและประเมินผลโดยกำหนดให้มี การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน สามารถทำได้หลายแนวทาง เช่น

๑) การวิเคราะห์ห่วงโซ่แห่งคุณค่าภายในท้องถิ่น (Value-Chain Analysis) ห่วงโซ่แห่งคุณค่า นี้ เป็นการเชื่อมโยงของกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ที่สร้างคุณค่าด้านการพัฒนาหลายมิติ

๒) การวิเคราะห์ปัจจัยภายในตามสายงาน (Scanning Functional Resources) เป็นการ วิเคราะห์ ตรวจสอบ ติดตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อวิเคราะห์ถึงจุดแข็งและจุดอ่อน ไม่ว่าจะเป็น สำนักงานปลัด ส่วนการคลังหรือกองคลัง ส่วนโยธาหรือกองช่าง กองการศึกษา เป็นต้น

แบบ ๑ แบบกำกับกำกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำชี้แจง : แบบที่ ๑ เป็นแบบประเมินตนเองในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยจะทำการประเมินและรายงานทุกๆ ครั้งหลังจากที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีแล้ว

เทศบาลนครอุดรธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ประเด็นการประเมิน	มีการดำเนินงาน	ไม่มีการดำเนินงาน
ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น		
๑. มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น		
๒. มีการจัดประชุมคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น		
๓. มีการจัดประชุมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ		
๔. มีการจัดตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น		
๕. มีการจัดประชุมคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น		
๖. มีคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา		
ส่วนที่ ๒ การจัดทำแผนการพัฒนาท้องถิ่น		
๗. มีการรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญของท้องถิ่นมาจัดทำฐานข้อมูล		
๘. มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน		
๙. มีการวิเคราะห์ศักยภาพของท้องถิ่น (SWOT) เพื่อประเมินสถานการณ์การพัฒนาท้องถิ่น		
๑๐. มีการกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น		
๑๑. มีการกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัด		
๑๒. มีการกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน		
๑๓. มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น		
๑๔. มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนา		
๑๕. มีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด		
๑๖. มีการอนุมัติและประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา		
๑๗. มีการจัดทำบัญชีกลุ่มโครงการในแผนยุทธศาสตร์		
๑๘. มีการกำหนดรูปแบบการติดตามประเมินผลแผนยุทธศาสตร์		
๑๙. มีการทบทวนแผนยุทธศาสตร์หรือไม่		

การวัดและการนำเสนอ

- โดยความถี่ที่ใช้วัด : หลังจากทีเทศบาลจัดทำแผนเสร็จสมบูรณ์และประกาศใช้อย่างเป็นทางการ
- เกณฑ์การพิจารณา : พิจารณาจาก มี/ไม่มี การดำเนินการนั้น

๔.๒ ระเบียบวิธีในการติดตามและประเมินผล

วิธีในการติดตามและประเมินผล วิธีการในการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ ซึ่งจะต้องกำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล กำหนดช่วงเวลาในการติดตามและประเมินผล โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ๒ ประการ ดังนี้

๔.๒.๑ ระเบียบวิธีในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

ระเบียบวิธีในการติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคควรมีองค์ประกอบใหญ่ ๆ ที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

๑) ผู้เข้าร่วมติดตามและประเมินผล อันได้แก่ คณะกรรมการติดตามและประเมินผล ผู้รับผิดชอบแผนยุทธศาสตร์ ประชาชนในท้องถิ่น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้เสียในท้องถิ่นนั้น ๆ

๒) เครื่องมือ อันได้แก่ เครื่องมืออุปกรณ์หรือสิ่งที่ใช้เป็นสื่อสำหรับการติดตามและประเมินผล เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดขึ้นซึ่งมีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ข้อมูลดังกล่าวอาจเป็นได้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ มีความจำเป็นและสำคัญในการนำมาหาค่าและผลของประโยชน์ที่ได้รับจากแผนยุทธศาสตร์ อาจเป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบวัดความรู้ แบบบันทึกข้อมูล แบบวัดความรู้ แบบบันทึกการสังเกต แบบตรวจสอบ แบบบันทึกการ เพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ หรือการหาผลสัมฤทธิ์โดยรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นนั้น ๆ

๓) กรรณวิธี อันได้แก่ วิธีการที่จะดำเนินการติดตามและประเมินผล จะต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นการตรวจดูเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เป็นทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น เอกสารการเบิกจ่ายงบประมาณ เช่น ถนน แม่น้ำ ลำคลอง ทรัพย์สินที่ดินและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อตรวจดูว่าดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และได้รับผลตามที่ตั้งไว้หรือไม่ ทรัพย์สินต่าง ๆ มีอยู่จริงหรือไม่ สภาพของทรัพย์สินนั้นเป็นเช่นไร เป็นต้น ซึ่งการกำหนดวิธีการเช่นนี้ต้อง มีการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis) ด้วยระเบียบวิธีในการติดตามและประเมินผล จะต้องบรรยายวิธีการโดยรวม บอกว่าเป็นการติดตามและประเมินผลที่ไหน กลุ่มประชากรเป็นใคร ใช้เครื่องมืออะไร บอกถึงขั้นตอน การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลผลของการติดตามและประเมินผลให้ภาพรวมโดยบอกว่าได้อะไร เป็นอย่างไร ปัญหาของแผนยุทธศาสตร์คืออะไร ตั้งข้อสังเกตอย่างไร

๔.๒.๒ วิธีในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

๑) การออกแบบการติดตามและประเมินผล เป็นการวางโครงสร้างเฉพาะ (structure) ของการวางแผนพัฒนาหนึ่ง ๆ และแนวทางการดำเนินการติดตามและประเมินผลแผน (plan) เพื่อให้สามารถตอบปัญหาการติดตามและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การออกแบบเพื่อการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนามีเป้าหมายเพื่อ

๑.๑) มุ่งตอบปัญหาการติดตามและประเมินผลได้อย่างตรงประเด็น

๑.๒) อธิบายหรือควบคุมความผันแปรของยุทธศาสตร์ที่จะเกิดขึ้นได้

การออกแบบการติดตามและประเมินผลแผน เป็นเสมือนการที่สถาปนิกวางผังหรือรูปแบบของบ้านโดยรวมก่อนที่จะดำเนินการในรายละเอียดอื่น ๆ ต่อไป ดังนั้น การออกแบบการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์จึงต้องมาก่อนการวางแผนปฏิบัติงาน (work plan) ก่อนการลงพื้นที่จริง การออกแบบการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์จึงเป็นการกำหนดกรอบโดยรวมของงานติดตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ด้วย โดยต้องกำหนดประเด็นปัญหา การวางกรอบของผลกระทบ ตัวแปร การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผล

๔.๒.๓ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ การเก็บข้อมูล จึงเป็นส่วนหนึ่งของการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้ความจริงในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนการใช้สถิติเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเพื่อสรุปประเด็นปัญหา แนวทางต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การเก็บรวบรวมข้อมูล ถือได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการค้นคว้าหาคำตอบ เนื่องจากถ้าได้ข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือหรือเป็นข้อมูลที่ไม่มีคุณภาพ ย่อมส่งผลกระทบต่อการแปลความหมายและการสรุปผล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสำรวจ (survey) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากบันทึกหรือทะเบียนที่มีผู้จัดทำไว้แล้ว หรืออาจเป็นข้อมูลที่คณะกรรมการติดตามและประเมินผลต้องจดบันทึก (record) สังเกต (observe) หรือวัด (measure) โดยคณะกรรมการติดตามและประเมินผลจะต้องดำเนินการในพื้นที่จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่/บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นข้อมูลที่มีอยู่ตามธรรมชาติ พฤติกรรม ความต้องการ ซึ่งศึกษาได้โดยวิธีการสังเกตและสามารถวัดได้

เทศบาลนครอุดรธานี ได้มีคำสั่งเทศบาลนครอุดรธานี ที่ ๔๒๖/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลนครอุดรธานี ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๒๘ การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ประกอบด้วย

(๑)	นายไกรสิทธิ์	พุทธธรรม	สมาชิกสภาเทศบาล	กรรมการ
(๒)	นายปรีชาพล	คนยัง	สมาชิกสภาเทศบาล	กรรมการ
(๓)	นายพัฒนา	อินธิชิตร์	สมาชิกสภาเทศบาล	กรรมการ
(๔)	พ.อ.อ.สมุทร	พันทา	ผู้แทนประชาคมชุมชน	กรรมการ
(๕)	นางจันทร์ฉาย	เจียมจันทิก	ผู้แทนประชาคมชุมชน	กรรมการ
(๖)	นายชัยพันธุ์	ทิพย์โยธาดล	โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดอุดรธานี	กรรมการ
(๗)	ดร.ประจัญ	กิ่งมิ่งแฮ	อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	กรรมการ
(๘)	นายพีระ	วีระชัย	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
(๙)	ดร.ประพันธ์	พลแพงขวา	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
(๑๐)	นายคณพศ	ตรีสุวรรณ	ปลัดเทศบาล	กรรมการ
(๑๑)	นางสาวอุบลพรรณ	ศุภศิลาบี	ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน	กรรมการ

มีหน้าที่ ๑. กำหนดแนวทางวิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

๒. ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

๓. รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

ต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกัน อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคม ของทุกปี ทั้งนี้ให้ติดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

๔. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานที่เห็นสมควร

๔.๓ กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล

กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล เครื่องมือในการติดตามและประเมินผล แผนยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย การทดสอบและการวัด การสัมภาษณ์ การสังเกต การสำรวจ และเอกสาร

๑. **การทดสอบและการวัด (Tests & Measurements)** วิธีการนี้จะทำการทดสอบและวัดผล เพื่อระดับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงแบบทดสอบต่าง ๆ การประเมินการปฏิบัติงาน และแนวทางการวัด

๒. **การสัมภาษณ์ (Interviews)** อาจเป็นการสัมภาษณ์เดี่ยว หรือกลุ่มก็ได้ การสัมภาษณ์เป็นการ ยืนยันว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ได้รับผลกระทบมีความเกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบในระดับใด คณะกรรมการติดตามและประเมินผลจะต้องกำหนดแนวทางทางการสัมภาษณ์ด้วย โดยทั่วไปการ สัมภาษณ์ถูกแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ๑) การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการหรือกึ่งทางการ (formal or semi-formal interview) ซึ่งใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structure interviews) ดำเนินการสัมภาษณ์ ๒) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) ซึ่งคล้าย ๆ กับการพูดสนทนาอย่างไม่มี พิธีรีตรอง ไม่เคร่งครัดในขั้นตอน และลำดับของข้อความ การดำเนินการสัมภาษณ์มักมีเพียงแนวทางการ สัมภาษณ์กว้าง ๆ ที่เป็นสาระสำคัญที่ต้องการ การให้ได้ข้อมูลการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์โดย วิธีการเชิงคุณภาพ ควรสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ๒ วิธี คือ

๑) การสนทนาตามธรรมชาติ (natural conversation) เป็นการสัมภาษณ์ในรูปแบบของการ สนทนาระหว่างคณะกรรมการติดตามและประเมินผลกับผู้ให้ข้อมูล เป็นการขอข้อมูลเพิ่มเติมหรือขอ คำอธิบายเหตุผล และผลของยุทธศาสตร์ที่ได้รับ การสัมภาษณ์แบบนี้นอกจากจะได้ข้อมูลแล้วยังเป็นการ พัฒนาสัมพันธภาพที่ดี สร้างความเชื่อถือไว้วางใจในคณะกรรมการติดตามและประเมินผลอีกด้วย

๒) การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เป็นการสนทนาซักถามผู้ให้ข้อมูลหลักบางคน ในหมู่บ้าน/ชุมชน เนื่องจากบุคคลนั้นมีความรู้ ความเข้าใจในประเด็นยุทธศาสตร์มากกว่าคนอื่น ๆ มี ประสบการณ์ด้านการพัฒนาท้องถิ่น การวางแผน

๓. **การสังเกต (Observations)** คณะกรรมการติดตามและประเมินผลใช้การสังเกตเพื่อเฝ้าดูว่า กำลังเกิดอะไรขึ้น กับการพัฒนาท้องถิ่น ต้องมีการบันทึกการสังเกต แนวทางในการสังเกต และ กำหนดการดำเนินการสังเกต การสังเกต คือการเฝ้าดูสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างเอาใจใส่และละเอียดถี่ถ้วน โดยใช้

ประสาทสัมผัสหลายอย่างพร้อม ๆ กัน เช่น ตาหู หูฟัง ถ้าสิ่งนั้นสัมผัสได้ก็ต้องสัมผัส ในการเก็บข้อมูลเพื่อติดตามและประเมินผลในเชิงคุณภาพนั้นการสังเกตจะกระทำควบคู่กับการจดบันทึก หรือบันทึกภาคสนาม การสนทนา และสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้าน สามารถนำมาวิเคราะห์หาความหมายและอธิบายเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ในปรากฏการณ์ของยุทธศาสตร์ได้ การสังเกตในการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ในเชิงคุณภาพ สามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท

๓.๑ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) เป็นวิธีการสังเกตที่คณะกรรมการติดตามและประเมินผลเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับบุคคล ชุมชน มีกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งการสังเกตแบบมีส่วนร่วมนี้มีลักษณะเด่น คือ ๑) มีเป้าหมายเพื่อการเข้าร่วมกิจกรรม และสังเกตกิจกรรมอย่างละเอียด ๒) มีความตระหนักถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกิจกรรมนั้นให้ครอบคลุมมากที่สุด และชัดเจนมากที่สุด ๓) เอาใจใส่ต่อทุกอย่างที่เกิดขึ้น สังเกตให้กว้างขวางที่สุด ๔) ใช้ประสบการณ์ทั้งในฐานะคนในและคนนอกในเวลาเดียวกัน ๕) ทบทวนย้อนหลังภายหลังจากการสังเกตในแต่ละวัน ๖) จดบันทึกอย่างละเอียด

๓.๒ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) หรือการสังเกตโดยตรง (Direct observation) เป็นการสังเกต บันทึกลักษณะทางกายภาพ โครงสร้าง และความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคม หมู่บ้าน/ชุมชนนั้น ๆ โดยคณะกรรมการติดตามและประเมินผลไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังเกต และผู้ที่อยู่ในกิจกรรมนั้น ๆ ก็ไม่รู้ตัวว่าตนเองถูกสังเกต

๔. การสำรวจ (surveys) ในที่นี้หมายถึง การสำรวจเพื่อประเมินความคิดเห็น การรับรู้ ทัศนคติ ความพึงพอใจ ความต้องการของยุทธศาสตร์ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลจะต้องมีการบันทึก การสำรวจ และทิศทางการสำรวจ

๕. เอกสาร (Documents) การติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้เอกสาร ซึ่งเป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนา ปัญหาความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่น สาเหตุของปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการพัฒนา พันธกิจ และวิสัยทัศน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

**แนวทางการพิจารณาการติดตามและประเมินผลโครงการ
สำหรับแผนพัฒนาเพื่อความสอดคล้องของยุทธศาสตร์และโครงการ**

ประเด็นการพิจารณา	คะแนน
๑. การสรุปสถานการณ์การพัฒนา	๑๐
๒. การประเมินผลการทำงานแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติในเชิงปริมาณ	๑๐
๓. การประเมินผลการทำงานแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติในเชิงคุณภาพ	๑๐
๔. แนวทางการพัฒนาและยุทธศาสตร์การพัฒนา	๑๐
๕. โครงการพัฒนาประกอบด้วย	๖๐
๕.๑ ความชัดเจนของชื่อโครงการ	๕
๕.๒ กำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับโครงการ	๕
๕.๓ จำนวนวัตถุประสงค์มีความเหมาะสมกับโครงการ	๓
๕.๔ เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ) มีความชัดเจนนำไปสู่การตั้งงบประมาณได้ถูกต้อง	๕
๕.๕ เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ) มีความสอดคล้อง ต่อเนื่องกับระยะเวลาปี (๓ ปี)	๓
๕.๖ งบประมาณมีความสอดคล้องกับเป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	๔
๕.๗ มีการประมาณการราคาถูกต้องตามหลักวิธีการงบประมาณ	๕
๕.๘ มีงบประมาณที่ผ่านมา ๓ ปีย้อนหลัง ตามความเป็นจริง	๓
๕.๙ โครงการแต่ละโครงการครอบคลุมระยะเวลา ๓ ปี ทุกโครงการ	๕
๕.๑๐ มีการกำหนดตัวชี้วัด (KPI) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลที่คาดว่าจะได้รับ	๕
๕.๑๑ ตัวชี้วัด (KPI) วัดได้ถูกต้องตามหลักของการจัดทำโครงการ	๔
๕.๑๒ ผลที่คาดว่าจะได้รับ สอดคล้องกับโครงการ	๕
๕.๑๓ ผลที่คาดว่าจะได้รับ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	๕
๕.๑๔ หน่วยงานรับผิดชอบหลักสอดคล้องกับ แบบ ยท. ๐๓ และ แบบ ยท. ๐๔	๓
รวม	๑๐๐

ประเด็นการพิจารณา	รายละเอียดหลักเกณฑ์	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
๑. สรุปสถานการณ์การพัฒนา	เป็นการวิเคราะห์ด้วยระบบ SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์สภาพการพัฒนาท้องถิ่นและองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นที่เป็นองค์หลักในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อค้นหาจุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรคที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานประเด็นที่ต้องมีการวิเคราะห์ได้แก่ S-Strength (จุดแข็ง) W-Weakness (จุดอ่อน) O-Opportunity (โอกาส) และ T-Threat (อุปสรรค) หลักการสำคัญก็คือการวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ ๒ ด้านคือสภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก เพื่อให้รู้จักตนเองและรู้จักสภาพแวดล้อมในการบริหารและบริการกิจการสาธารณะ	๑๐	
๒. การประเมินผลการทำงานแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติในเชิงปริมาณ	การควบคุมที่มีการใช้ตัวเลขต่างๆ เพื่อนำมาใช้วัดผลในเชิงปริมาณ เช่น การวัดจำนวนโครงการ กิจกรรม งานต่างๆ ก็คือผลผลิตนั่นเองว่าเป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้หรือไม่ จำนวนที่ดำเนินการจริงตามที่ได้กำหนดไว้เท่าไร จำนวนที่ไม่สามารถดำเนินการได้มีจำนวนเท่าไร สามารถอธิบายได้ตามหลัก ประสิทธิภาพ (Efficiency) ของการพัฒนาท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้	๑๐	
๓. การประเมินผลการทำงานแผนพัฒนาสามปีไปปฏิบัติในเชิงคุณภาพ	การประเมินประสิทธิผลของแผนพัฒนาในเชิงคุณภาพคือการนำเอาเทคนิคต่างๆ มาใช้เพื่อวัดว่าภารกิจ โครงการกิจกรรม งานต่างๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่นั้นๆ ตรงต่อความต้องการของประชาชนหรือไม่ และเป็นไปตามอำนาจหน้าที่หรือไม่ ประชาชนพึงพอใจหรือไม่ สิ่งของวัสดุ ครุภัณฑ์ การดำเนินการต่างๆ มีสภาพหรือลักษณะถูกต้องคงทนถาวร สามารถใช้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ซึ่งเป็นไป ตามหลักประสิทธิผล (Effectiveness) ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงาน	๑๐	
๔. แนวทางการพัฒนาและยุทธศาสตร์การพัฒนา	วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาว่ามีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในมิติต่างๆ จนนำไปสู่การจัดทำโครงการพัฒนาท้องถิ่นโดยใช้ SWOT Analysis และหลักการบูรณาการ (integration) กับองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ติดต่อกัน	๑๐	
๕. โครงการพัฒนา	ควรประกอบด้วยข้อมูลดังนี้	๖๐	
๕.๑ ความชัดเจนของชื่อโครงการ	เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์สนองต่อแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นและดำเนินการเพื่อให้การพัฒนาบรรลุตามวิสัยทัศน์ขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ ชื่อโครงการมีความชัดเจน มุ่งไปเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อ่านแล้วเข้าใจได้ว่าจะพัฒนาอะไรในอนาคต	๕	

ประเด็นการพิจารณา	รายละเอียดหลักเกณฑ์	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
๕.๒ กำหนดวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับโครงการ	มีวัตถุประสงค์ชัดเจน (clear objective) โครงการต้องกำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับความเป็นมาของโครงการ สอดคล้องกับหลักการและเหตุผล วิธีการดำเนินงานต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีความเป็นไปได้ชัดเจน มีลักษณะเฉพาะเจาะจง	๕	
๕.๓ จำนวนวัตถุประสงค์ มีความเหมาะสมกับโครงการ	การเขียนวัตถุประสงค์ควรตั้งค่านึงถึง (๑) มีความเป็นไปได้และมีความเฉพาะเจาะจง ในการดำเนินงานตามโครงการ (๒) วัดและประเมินผลระดับของความสำเร็จได้ (๓) ระบุสิ่งที่ต้องการดำเนินงานอย่างชัดเจนและเฉพาะเจาะจงมากที่สุด และสามารถปฏิบัติได้ (๔) เป็นเหตุเป็นผลสอดคล้องกับความเป็นจริง (๕) ส่งผลต่อการบ่งบอกเวลาได้	๕	
๕.๔ เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ) มีความชัดเจนนำไปสู่การตั้งงบประมาณได้ถูกต้อง	สภาพที่อยากให้เกิดขึ้นในอนาคตเป็นทิศทางที่ต้องไปให้ถึง เป้าหมายต้องชัดเจน สามารถระบุจำนวนเท่าไร กลุ่มเป้าหมายคืออะไร มีผลผลิตอย่างไร กลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ดำเนินงาน และระยะเวลาดำเนินงานอธิบายให้ชัดเจนว่าโครงการนี้จะทำที่ไหน เริ่มต้นในช่วงเวลาใดและจบลงเมื่อไร ใครคือกลุ่มเป้าหมายของโครงการ หากกลุ่มเป้าหมายมีหลายกลุ่ม ให้บอกชัดเจนไปว่าใครคือกลุ่มเป้าหมายหลัก ใครคือกลุ่มเป้าหมายรอง	๕	
๕.๕ เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ) มีความสอดคล้องต่อเนื่องกับระยะเวลาปี (๓ ปี)	การกำหนดเป้าหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นดำเนินการต่อเนื่องสามปีเพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งเชิงปริมาณ (Quantity) เชิงคุณภาพ (Quality) ค่าใช้จ่าย (Cost) เวลา (Time)	๓	
๕.๖ งบประมาณมีความสอดคล้องกับเป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ)	งบประมาณโครงการพัฒนาจะต้องคำนึงถึงหลักสำคัญ ๕ประการ ในการจัดทำโครงการได้แก่ ๑) ความประหยัด (Economy) ๒) ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) ๓) ความมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) ๔) ความยุติธรรม (Equity) และ ๕) ความโปร่งใส (Transparency)	๔	
๕.๗ มีการประมาณการราคาถูกต้องตามหลักวิธีการงบประมาณ	การประมาณการราคาเพื่อการพัฒนาต้องให้สอดคล้องกับโครงการถูกต้องตามหลักวิชาการทางช่าง หลักของราคากลางราคากลางท้องถิ่นมีความโปร่งใสในการกำหนดราคาและตรวจสอบได้ในเชิงประจักษ์	๕	
๕.๘ มีงบประมาณที่ผ่าน มา ๓ ปีย้อนหลังตามความเป็นจริง	ต้องแสดงงบประมาณเพื่อการพัฒนา ๓ ปีย้อนหลังตามหลักความเป็นจริง กรณีมี ๒ ปี ก็ให้แสดง ๒ ปี กรณีมี ๑ ปี ก็ให้แสดง ๑ ปี โครงการดังกล่าวเป็นโครงการเดียวกันกับโครงการที่ตั้งขึ้นเพื่อการพัฒนาในอนาคตที่กำหนดระยะเวลาไว้ ๓ ปี	๓	

ประเด็นการพิจารณา	รายละเอียดหลักเกณฑ์	คะแนน เต็ม	คะแนน ที่ได้
๕.๙ โครงการแต่ละโครงการครอบคลุมระยะเวลา ๓ ปี ทุกโครงการ	โครงการพัฒนาที่ได้จัดทำให้มีระยะเวลาและครอบคลุมทั้ง ๓ ปี ทุกโครงการ	๕	
๕.๑๐ มีการกำหนดตัวชี้วัด (KPI) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลที่คาดว่าจะได้รับ	มีการกำหนดดัชนีชี้วัดผลงาน (Key Performance Indicator : KPI) ที่สามารถวัดได้ (measurable) ใช้บอกประสิทธิผล (effectiveness) ใช้บอกประสิทธิภาพ (efficiency) ได้	๕	
๕.๑๑ ตัวชี้วัด (KPI) วัดได้ถูกต้องตามหลักของการจัดทำโครงการ	ตัวชี้วัด (KPI) ที่กำหนดที่เกิดจากวัตถุประสงค์และผลที่คาดว่าจะได้รับกำหนดการวัดอันเป็นเครื่องมือว่าโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ อาจเป็นร้อยละ จำนวน เป็นต้น	๕	
๕.๑๒ ผลที่คาดว่าจะได้รับสอดคล้องกับโครงการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับที่เกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์ที่ตอบผลว่าดำเนินการได้ตามโครงการ ผลเกิดขึ้นตามชื่อของโครงการที่ได้ตั้งไว้	๕	
๕.๑๓ ผลที่คาดว่าจะได้รับสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	ผลที่ได้รับเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้จริงจากการดำเนินการตามโครงการพัฒนาซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การได้ผลหรือผลที่เกิดขึ้นจะต้องเท่ากับวัตถุประสงค์หรือมากกว่าวัตถุประสงค์	๕	
๕.๑๔ หน่วยงานรับผิดชอบหลักสอดคล้องกับ แบบ ยท. ๐๓ และแบบ ยท. ๐๔	หน่วยงานรับผิดชอบหลักใน แบบ ยท. ๐๓ และแบบ ยท. ๐๔ และแบบ พ. ๐๑ จะต้องถูกต้อง ตรงกัน ทุกยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนา โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓	
	รวมคะแนน	๑๐๐	